

Miren Uriarte Loroño

*Larrabetzu,
Bizkaia
(1926-2011)*

Aurkibidea

Biografia

Erremitterien jaio zen eta
Bersoa auzoan bizi izan da.
Auzoko mutilarekin ezkondu
zen eta sei seme-alaba izan
ditu.

Zintak

LAR-005

- **Proiektua:** IRALeren Bizkaiera Bilduma
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirresarobe, Kolesti - Barrenetxea, Maite - Calvo, Jaime - Del Hoyo, Jose Ramon - Vigalondo, Carmen
- **Data:** 1989-01-01
- **Iraupena:** 107 min
- **Euskarria:** VHS Standard
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne
- **Emalea:** Aristondo, Iñaki

LAR-007

- **Proiektua:** IRALeren Bizkaiera Bilduma
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirresarobe, Kolesti - Bilbao, Marisol - Larrauri, Angel - Molina, Luis - Rodriguez Etxebarria, Nekane
- **Data:** 1989-10-05
- **Iraupena:** 125 min
- **Euskarria:** VHS Standard
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne
- **Emalea:** Aristondo, Iñaki

LAR-008

- **Proiektua:** Dialektologia-EHU
- **Elkarrizketatzailea(k):** None
- **Data:**
- **Iraupena:** 16 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Zuazo Zelaieta, Koldo

LAR-009

- **Proiektua:** Fondo partikularrak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Rodriguez Etxebarria, Nekane
- **Data:**
- **Iraupena:** 46 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Emalea:** Gana, Pili

Pasarteak

1. Eskola frankistaren gehiegikeriak

- **Erref:** LAR-005/002
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:01:16. **Bukatu:** 00:04:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Zazpi urtetik hamalaura arte ibili ziren eskolan miren eta gerraren ondorioz, izena erdaratu zioten. Oinarrizkoa ikasi zutela diote. Seme-alabekin ikasi zuten

gero. Irakasle burgostarra izan zuten, frankista. "Cara al Sol" eta antzekoak abestu eragiten zizkieten.

2. Alboka jolea eta egilea

- **Erref:** LAR-005/006
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:11:00. **Bukatu:** 00:12:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Juanek albokak egiten ditu eta jo ere egiten du. Basoan beste batzuek ikusita ikasi zuen.

3. Alboka afinatu, jo eta kantuan

- **Erref:** LAR-005/008
- **Iraupena:** 0:05:14. **Hasi:** 00:15:49. **Bukatu:** 00:21:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Alboka jotzen saiatzen dira elkarriketatzailleak. Leon Bilbaori buruz berba egiten du. Alboka afinatu eta jotzen du, baita kantatu ere.

4. Alboka, artzainen aspaldiko musika tresna

- **Erref:** LAR-005/009
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:21:03. **Bukatu:** 00:23:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Kainaberarekin txistuak egiten zituzten umetan. Alboka afinatzen saiatzen da Juan. Alboka panderoarekin jotzen zuten. Artzainen musika tresna dela dio.

5. Sorgina esaten zioten neskarena

- **Erref:** LAR-005/012
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:27:25. **Bukatu:** 00:29:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Juanek pasarte bat kontaktzen du, itsua zen neska bat sorgina zela esaten zutenekoa. Aztia izango zela dio Mirenek.

6. Sorgina zelakoan, eskalea

- **Erref:** LAR-005/013
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:29:35. **Bukatu:** 00:30:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Auzoko andre bati gertatutakoa kontaktzen du Mirenek, sorgina zelakoan, eskale bat ikusi zuenekoa.

7. Hitanoa, lehen gehiago

- **Erref:** LAR-005/015
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:32:16. **Bukatu:** 00:34:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Hitanoz berba egiten dute hiruen artean. Lehen gehiago egiten zutela dio. Nagusiei berori egiten zien Juanek.</p>

8. Erromerietako gaiztakeriak

- **Erref:** LAR-005/016
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:34:20. **Bukatu:** 00:36:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Larrabetzun, kalean, euskara asko galdu dela dio Mirenek. Basoko erromeriak oso politak zirela dio Juanek. Nondik nora ibiltzen ziren kontaktzen du. Gaiztakeriak kontaktzen ditu Juanek.

9. Amari gezurra esanda, erromeriara

- **Erref:** LAR-005/020
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:42:23. **Bukatu:** 00:43:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Bizkargiko erromeriara amak joaten laga ez, eta beste erromeria batera joan zirenekoa kontatzen du Mirenek.

10. Larrabetzuko lapurrarenak

- **Erref:** LAR-005/023
- **Iraupena:** 0:04:49. **Hasi:** 00:45:27. **Bukatu:** 00:50:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Larrabetzuko lapurraren istorioak kontatzen dituzte.

11. Bertsolariak balkoitik balkoira

- **Erref:** LAR-005/025
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:51:13. **Bukatu:** 00:53:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Lehen gertaerak jakiten zirela diote, baina orain baino beranduago. Balkoitik balkoira bi bertsolariren jarduna zelakoa izan zen kontatzen dute.

12. "Bakotxa eta trokotxa"ren ipuina

- **Erref:** LAR-005/026
- **Iraupena:** 0:00:47. **Hasi:** 00:53:59. **Bukatu:** 00:54:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Bakotxa eta trokotxaren ipuina kontatzen du Mirenek.

13. Andabideak eta eskubideak

- **Erref:** LAR-005/030
- **Iraupena:** 0:03:33. **Hasi:** 00:59:37. **Bukatu:** 01:03:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Andabidea gorpuak eramateko bideak izaten ziren. Bideei eta eskubideei buruzko azalpenak ematen dituzte.

14. Lursailen mugak

- **Erref:** LAR-005/031
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 01:03:10. **Bukatu:** 01:05:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Herri-lurrak eta lur pribatuak
- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:

Errietabaso toponimoaren azalpena ematen du Mirenek. Lursailen trukeei eta herrien mugei buruz berba egiten dute.

15. Emakumeei fama txarra erraz

- **Erref:** LAR-005/032
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 01:05:15. **Bukatu:** 01:09:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Mirenek kontatzen du erromerian dantzan ibiltzen zirela, eta egarria izanda ere, dantzan jarraitzen zutela. Emakumeei fama txarra erraz ematen zitzaiela diote. Dantza ukatzea ez zutela ondo hartzen mutilek dio Mirenek.

16. Euskal telebistari kritika

- **Erref:** LAR-005/036
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 01:19:16. **Bukatu:** 01:21:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Euskal herriaren historiaren eta euskararen berri gehiago eman beharko lukeela euskal telebistak, uste du Mirenek. Kritika zorrotza egiten du.

17. Euskal telebistari buruz eztabaidan

- **Erref:** LAR-005/037
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 01:21:21. **Bukatu:** 01:23:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Euskal telebistari buruz eztabaidatzen dute.

18. San Juan bezperako ohiturak eta kantua

- **Erref:** LAR-005/038
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 01:23:41. **Bukatu:** 01:26:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Aisia » Jai-giroa » San Juan

Laburpena:

San Juan bezperako eta eguneko ohiturak eta zentzua zein diren kontatzen dute. Mirenek kantua abesten du.

19. "Ababatxue lo tirintaiñe" lo-kanta

- **Erref:** LAR-005/040
- **Iraupena:** 0:00:18. **Hasi:** 01:28:16. **Bukatu:** 01:28:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:

Lo-kanta abesten du Mirenek. "Ababatxue lo tirintaiñe, ez egin lorik basoan, otsoren batek jan ez egizan, bildotsa zarealakoan".

20. "Txalo pin txalo" kanta

- **Erref:** LAR-005/044
- **Iraupena:** 0:00:19. **Hasi:** 01:29:36. **Bukatu:** 01:29:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:

"Txalo pin txalo, txalo ta txalo, katutxue mismeruen ganian dago; badago bego, bego badago, zapatatxu barriari begira dago!" Mirenek abesten du.

21. "Larrosatxuak bost orri daukaz" kanta

- **Erref:** LAR-005/046
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 01:30:22. **Bukatu:** 01:31:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:

"Larrosatxuak bost orri daukaz, kabeliñiak hamabi, gure umetxua gure dabenak, eskatu beren amari." (bitan). "Ai nork leukezan urrezko orratzak,

urre, mihesa ta harie, urrez hasi te amaituteko, seintxu honentzat jantzie".
Umeei kantatzen zieten lepoan hartuta.

22. "Aitonaren esana" kanta

- **Erref:** LAR-005/048
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 01:31:47. **Bukatu:** 01:32:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Mirenek aitak abesten zion kanta abesten du. "Neure semian seme, neure iloba laztana, ezeik ahiztu aitonak irakasten dauskana. Lehenen maitte egik beti, heure jaungoikua, eta honen hurrengo Euzkadi geure ama".

23. "Joxepantoni kolore gorri" kanta

- **Erref:** LAR-005/049
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 01:32:31. **Bukatu:** 01:33:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

"Joxepantoni kolore gorri, kapitan baten alaba, aitek doterik emon ez arren, bilituko deu senarra. Astelehenian ezkondu eta, martitzenian basora, egueztenian orbelak batu ta eguenian etxera. Barikuen bere solora eta, zapatu iluntzien etxera. Domeka goizian artie garbitu ta hamarretako mezara."

24. "Ez dok hamairu" kanta

- **Erref:** LAR-005/050
- **Iraupena:** 0:03:57. **Hasi:** 01:33:12. **Bukatu:** 01:37:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:

"Esaik bat, gure jaune bera dok bat, berak salbeko gaiozak. Esaik bi, Erromako altarak bi, gure jaune bera dok bat, berak salbeko gaiozak. Esaik hiru, hiru trinidadiak hiru, Erromako altarak bi, gure jaune bera dok bat, berak salbeko gaiozak. Esaik lau, lau ebanjelistia lau, hiru trinidadiak hiru, Erromako altarak bi, gure jaune bera dok bat, berak salbeko gaiozak. Esaik bost, Jesukristoren bost lllagak bost, lau ebanjelistia lau, hiru trinidadiak hiru, Erromako altarak bi, gure jaune bera dok bat, berak salbeko gaiozak. Esaik sei, sei zeruko izarrak sei, Jesukristoren bost lllagak bost, lau ebanjelistia lau, hiru trinidadiak hiru, Erromako altarak bi, gure jaune bera dok bat, berak salbeko gaiozak. Esaik zazpi, zazpi sakramentuak, sei... Esaik zortzi, zortzirak dira zeruen, zazpi... Esaik bederatzi, bederatzi ordenamentuek, zortzirak... Esaik hamar, hamar mandamentuek, bederatzi... Esaik hamaika, hamaika mila aingeruek, hamar...

Esaik hamabi, hamabi apostoluak, hamaika... Esaik hamairu, hamairu ez dozak hamairu! Oilarrak jo-jo munduan, Jesukristok entregatzen arime ona zeruan".

25. "Arantzazura" kantaren zati bat

- **Erref:** LAR-005/051
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 01:37:09. **Bukatu:** 01:38:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

"Rodrigotxu, nora zoziaz zu? Erdu hona ta entzuizu, Egin daizula ermitatxo bat, berak deritxona Arantzazu. Zazpi teilatxu, hiru latatxu, zure aite arotza da ta, egin zaiezu mandatu, egin daiztela ermitatxo bat, berak deritxona Arantzazu."

26. "Akerra ikusi degu" kanta

- **Erref:** LAR-005/053
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 01:38:47. **Bukatu:** 01:40:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Kantaren zati bat abesten dute.

27. Sutondoko kontuak eta kantuak

- **Erref:** LAR-005/054
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 01:40:29. **Bukatu:** 01:41:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa

Laburpena:

Lehenago astia izaten zela dio. Sutondoan denbora asko ematen zutela lehen esaten dute, artoa "garanduten", kantuan, kontu-kontari, irakurtzen...

28. Oraingo umeak baino pozago

- **Erref:** LAR-005/055
- **Iraupena:** 0:03:46. **Hasi:** 01:41:47. **Bukatu:** 01:45:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Umetan oraingo umeak baino pozago bizi zirela dio Mirenek. Norberak

egindako jostailuek ilusioa egiten zieten. Erregeetako opariei buruz berba egiten dute. Anekdota bat kontatzen du.

29. Kristau izaera

- **Erref:** LAR-007/001
- **Iraupena:** 0:03:31. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:03:31
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Garai berrietako kontuak gogorak egiten zaizkiela diote. Kristauak izatea da beraien oinarria, maitasuna ematea. Alderdi politikoei kritika egiten diete, desberdinak izatearren muturtuta ibiltzearren. Lehenengo pertsonak direla esaten dute.

30. Eskolan binaka eta kantuz

- **Erref:** LAR-007/006
- **Iraupena:** 0:03:31. **Hasi:** 00:13:10. **Bukatu:** 00:16:41
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskola zaharretan ibili ziren hasieran, eta gero, kultur etxean. Binaka esertzen ziren. Dena kantuz ikasten zuten. Bakoitzak bere mahaia garbitzen zuten. Neskak eta mutilak banatuta egoten ziren.

31. Eskola nazionala, Elizaldekoa eta Alaiokoa

- **Erref:** LAR-007/007
- **Iraupena:** 0:04:06. **Hasi:** 00:16:41. **Bukatu:** 00:20:47
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Beti irakasle erdaldunak izaten zituzten. Maistra euskaldunak oso gutxi zeudela dio Mirenek. Elizaldeko eta Alaioko eskolei buruz berba egiten dute. Eskulan eta marrazki asko egiten zituzten eta erakusketa egiten zuten.

32. Maistra frankista baina ona

- **Erref:** LAR-007/008
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:20:47. **Bukatu:** 00:23:23
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Burgosko maistra bati buruzko pasarteak kontatzen ditu Mirenek. Frankoren aldekoa zela diote, baina pertsona ona.

33. Atxilotu asko herrian

- **Erref:** LAR-007/010
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:24:56. **Bukatu:** 00:27:05
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Atxilotu asko izan ziren Larrabetzun gerra garaian. Mirenek senarra preso zegoela gertaturiko pasartea kontatzen du. Lezaman gogorragoa izan zela diote.

34. Burdinazko gerrikoa, alferrik

- **Erref:** LAR-007/011
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:27:05. **Bukatu:** 00:29:16
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Larrabetzu trintxeraz beteta egon zen. Gerora denak kendu zituzten. Ingeniariaren traizioa kontatzen du Mirenek. Bizkargin gudariak eusten saiatu zirela dio Mirenek, baina galera handiak izan zituztela.

35. Bonbardaketak zelakoak ziren

- **Erref:** LAR-007/012
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:29:16. **Bukatu:** 00:31:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Bonbardaketak deskribatzen dituzte: hegazkinak, kazak, hasieran egunez, gero gauez ere bai... Beldurrez egoten ziren. Umeak hartu zituzten etxean.

36. Gerrarengatik, simaurraren azpian gordelekua

- **Erref:** LAR-007/014
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:35:11. **Bukatu:** 00:36:37
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » lhes egin beharra

Laburpena:

Miren Deriora joan zen etxekoekin. Kastrejanatik, Ampuero (Kantabria) aldera joan ziren. Handik etxera etorri ziren bueltan. Gurdian janaria eraman zuten, baina simaurraren azpian kaxetan gauza asko gorde zituzten.

37. Gerra aurreko eta ondoko dirua

- **Erref:** LAR-007/015
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:36:37. **Bukatu:** 00:37:58
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerrako administrazioa
- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak

Laburpena:

Gerra aurreko eta ondorengo diruez berba egiten dute: zilarrezko txanponak, diru zaharrak, Euzkadiko dirua...

38. Kantabriara ihesi

- **Erref:** LAR-007/016
- **Iraupena:** 0:04:52. **Hasi:** 00:37:58. **Bukatu:** 00:42:50
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Mirenen gurasoak gurdiekin joan ziren Kastrejanatik Santanderrerantz, baina Miren beste hainbatekin trenez joan zen. Orduko pasartea kontaktzen du. Santanderren egon zirenean, etxola batean egon ziren eta hango ugazabari laguntzen aritu ziren. Aita atxilotu zutenekoa kontaktzen du.

39. Ampueroetik etxeratzeko ziurtagiriaren beharra

- **Erref:** LAR-007/017
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:42:50. **Bukatu:** 00:44:41
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Ampueroetik (Kantabria) etxeratzeko ziurtagiria behar izan zuten. Errepublikarrak eta abertzaleak denak gorriak zirela diote.

40. Orden publikokoak eta somatenak

- **Erref:** LAR-007/019
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:45:45. **Bukatu:** 00:46:29
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Polizia

Laburpena:

Gerra garaian, orden publikokoak egoten ziren herrian. Gerra aurretik somatenak izaten omen ziren.

41. Zoriontasuna, bakoitzak berea

- **Erref:** LAR-007/021
- **Iraupena:** 0:03:39. **Hasi:** 00:47:03. **Bukatu:** 00:50:42
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Zoriontsu bizi direla diote. Umeentzat bizimodu zaila dagoela diote. Ama, bizi osoan lan egin arren, zoriontsu bizi izan zela dio. Gizarteari kritika egiten dio Mirenek.

42. "Etxekoandraka", dendatara, "piku-paloetara"...

- **Erref:** LAR-007/022
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:50:42. **Bukatu:** 00:52:38
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Umetako jolasak aipatzen dituzte: etxekoandraka, dendatara, harri-lorazkoetara, piku-paloetara...

43. Trapuzko panpinak egiteko modua

- **Erref:** LAR-007/023
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:52:38. **Bukatu:** 00:53:30
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Panpinak zelan egiten zituzten azaltzen du Mirenek.

44. Ohezera eta koltxoi motak

- **Erref:** LAR-007/024
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:53:30. **Bukatu:** 00:55:21
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Artoaren zurikinarekin eta artilearekin koltxoiak egiten zituzten. Ohe batzuek ohezerua izaten zuten, ohearen goialdeko estalkia. Nolakoak izaten ziren azaltzen dute.

45. Etxeko paretak, eskailera eta komuna

- **Erref:** LAR-007/025
- **Iraupena:** 0:04:20. **Hasi:** 00:55:21. **Bukatu:** 00:59:41
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Teresaren etxean paretak oholezkoak ziren. Eskailera zaharra zeukaten. Pasarte barregarria kontatzen du Teresak. Komuna zelakoa izaten zen kontatzen dute. Pasarte barregarriak kontatzen dituzte.

46. Argindarra, kandelak eta karburoa

- **Erref:** LAR-007/026
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:59:41. **Bukatu:** 01:02:06
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Argindarra komutatuta zeukatela dio Teresak. Mirenek berandura arte ez du ezagutu. Kandlekin edo karburoarekin lortzen zuten argia.

47. Dinamita eta otoitzak sorginen kontra

- **Erref:** LAR-007/027
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 01:02:06. **Bukatu:** 01:03:48
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Dinamita sortutakoan, sorginak desagertu zirela diote. Bidegurutzeetan, hiletetan, apaizak aita gurea errezatzen zuen.

48. Kuarta-denborak interpretatzeko modua

- **Erref:** LAR-007/030
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 01:10:06. **Bukatu:** 01:11:56
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Kuarta-denborak zelan interpretatu azaltzen dute.

49. Artoarekin jolasean

- **Erref:** LAR-007/032
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 01:13:41. **Bukatu:** 01:15:45
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Arto asko ereiten zuten eta haiek zuritutakoan, jolas egiten zuten. Jolasak azaltzen dituzte.

50. Gari-jotea, jai eguna

- **Erref:** LAR-007/033
- **Iraupena:** 0:04:16. **Hasi:** 01:15:45. **Bukatu:** 01:20:01
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Artoa eta garia etxe guztietan izaten zen. Gari-joteko eguna jai eguna izaten zen; zelakoa izaten zen eguna eta zelako lanak egiten zituzten kontatzen dute.

51. Soroko lanei buruzko ipuinak

- **Erref:** LAR-007/034
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 01:20:01. **Bukatu:** 01:21:47
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Istorio bat kontatzen du Mirenek, soroetan lanean ibiltzen zirenekoa. Teresak beste bat kontatzen du.

52. Igandeetako plana

- **Erref:** LAR-007/037
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 01:24:35. **Bukatu:** 01:25:46
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Igandeetan meza, errosarioa eta horrelakoak izaten zituzten. Mariaren alabak kongregaziokoak hilean behin batzen ziren. Kartetan ere egiten zuten. Erromeria berandu hasten zela diote.

53. Herriko ospakizunak

- **Erref:** LAR-007/038
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 01:25:46. **Bukatu:** 01:28:46
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:

San Isidroetan eta San Roketan jai politikak izaten ziren. Andramari jaietan aurrekua dantzatzen zuten. Bilbora joaten ziren urtean behin barraketara.

54. Garizuman erromeriarik eta ezkontzarik ez

- **Erref:** LAR-007/040
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 01:29:41. **Bukatu:** 01:31:16
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Garizuma eta Errauts Eguna

Laburpena:

Bizimodu alaia izan zutela diote. Garizuman ez zen erromeriarik eta ezkontzarik izaten. Mutilek barkilloak erosten zizkieten.

55. Norbait hiltzen zenean

- **Erref:** LAR-007/041
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 01:31:16. **Bukatu:** 01:32:41
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

Norbait hiltzen zenean zer egiten zen azaltzen dute: hil aurretik kanpaia jotzen zuten, apaizak txilina jotzen zuen klean, jendea kandlekin joaten zen, letainak errezatzen ziren...

56. Ezkongabeen hiletak eta maila ezberdinetakoak

- **Erref:** LAR-007/043
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 01:32:51. **Bukatu:** 01:36:31
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Hiletak

Laburpena:

Ezkongabeen hileta zelakoa izaten zen kontatzen dute. Familiaren aurrean gurutzea ipintzen zuten eta muin ematen zitzaion. Maila desberdinetako hiletak izaten ziren. Goizez izaten ziren gehienetan. Gorpua elizpean egoten zen.

57. Lotarako koplak

- **Erref:** LAR-007/045
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 01:36:55. **Bukatu:** 01:37:58
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:

"Turruku truku truku, ez niri ukutu, ama kamaran dau te sentiduko gaitu. Amoretxo bi dodaz, izen batekoak, bategaz nauanian bestiak zeloak. Txikitxu polit hori, zer dozu negarrez, aitek tabernarako dirurik emon ez. Ababatxue lo ta lo, zuk orain eta nik gero, zeuk gura dozun orduren baten, biok egingo dogu lo".

58. "Goirengo kamarara" koplak

- **Erref:** LAR-007/047
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 01:38:37. **Bukatu:** 01:39:33
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

"Goirengo kamarara bidia labana, galdaran sartu jaku neska barrabana". Koplak abesten dute.

59. "Dringilin drangoa" koplak

- **Erref:** LAR-007/049
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 01:40:32. **Bukatu:** 01:41:28
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

"Dringilin drangoa ta ez naz ni zoroa, santa Katalinako dendari kojoa". Koplak abesten dute.

60. Besoetan lokartu

- **Erref:** LAR-007/051

- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 01:41:49. **Bukatu:** 01:42:24
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Haurrak zaindu eta hezi

Laburpena:

Lehen besoetan lokartzen ziren umeak eta gero lagatzen ziren sehaskan.

61. "Pandro barri-barrie" kopla

- **Erref:** LAR-007/053
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 01:42:47. **Bukatu:** 01:43:30
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

"Pandro barri-barrie, Durangotik ekarrie, hamar errial pageute, dana da urre gorrie".

62. Txerrien izenak eta haien arteko aldeak

- **Erref:** LAR-007/056
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 01:47:56. **Bukatu:** 01:49:45
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Txerri arrari ordotsa esaten diote eta emeari, "arkelia". Umeetarako erabiltzen den txerri arrari, "apoa". Hiltzerakoan dagoen aldea eta zailtasunak azaltzen dituzte.

63. Berbak transmititzea

- **Erref:** LAR-007/057
- **Iraupena:** 0:03:12. **Hasi:** 01:49:45. **Bukatu:** 01:52:57
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa

Laburpena:

Berbak transmititzearen garrantziaz berba egiten dute. Berbak esaten dituzte.

64. Erdara aldrebesean

- **Erref:** LAR-007/058
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 01:52:57. **Bukatu:** 01:55:01

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Erdaraz justuan egiten dutela diote. Teresak pasarte bat kontaktzen du, gerra garaikoa. Mirenek ere beste pasarte batzuk kontaktzen ditu.

65. Gurdiarekin jolasean

- **Erref:** LAR-007/060
- **Iraupena:** 0:00:25. **Hasi:** 01:57:00. **Bukatu:** 01:57:25
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Gurdiarekin egiten den jolasa azaltzen dute.

66. "Ulin dolin tanbolin" zotz egiteko kanta

- **Erref:** LAR-007/061
- **Iraupena:** 0:00:20. **Hasi:** 01:57:25. **Bukatu:** 01:57:45
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kanta » Ume kanta

Laburpena:

Zotz egiteko kanta errezitatzen du Mirenek. "Ulin dolin tanbolin, tres y cuatro balentin, erradura, barradura, kris, kraus, fuera!"

67. "Hor zor, hemen zor" zotz egiteko kanta

- **Erref:** LAR-007/062
- **Iraupena:** 0:00:15. **Hasi:** 01:57:45. **Bukatu:** 01:58:00
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kanta » Ume kanta

Laburpena:

"Hor zor, hemen zor, giltze galdu jat, giltze topetan nabilela kaderea soldu jat, txakurtxu zurie, esaizu egie, hor edo hemen bolatxu zurie!". Zotz egiteko erabiltzen da.

68. "Una-dona katona" zotz egiteko kanta

- **Erref:** LAR-007/063
- **Iraupena:** 0:00:09. **Hasi:** 01:58:00. **Bukatu:** 01:58:09
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Ume kantak

Laburpena:

"Una-dona katona, sutondoan amona, lepotik behera kutuna, kanpora neska tuntuna". Zotz egiteko erabiltzen da.

69. Urkiolara eskean, ipuina

- **Erref:** LAR-007/064
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 01:58:09. **Bukatu:** 01:59:36
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Urkiolara San Antoniori eskean joan zireneko bi bikoteren kontu barregarria kontatzen du Teresak.

70. Garbantzuak hankapean hartuta promesa betetzen, ipuina

- **Erref:** LAR-007/066
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 02:00:02. **Bukatu:** 02:00:47
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Bikote batek promesa egin zueneko pasarte barregarria kontatzen du Mirenek.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-05-13

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com